

Colofon

Auteur: Jaap Horst

Review: Wilko Pels

Datum: 23-4-2024, V2

Overheid veroorzaakt energiearmoede

Sinds 2013 is de energiebelasting bijna verviervoudigd!

De belastingpolitiek van de Nederlandse overheid is volledig ontspoord. In dit artikel wordt teruggekeken over de afgelopen jaren, en hoe het steeds erger is geworden, dit allemaal onder het mom van eerst “milieu” en later “klimaatverandering”.

Actievoerders zoals die van Milieudefensie of Extinction Rebellion spreken hun afkeur uit over de miljardensteun aan het bedrijfsleven, als het gaat over fossiele energie. In dit artikel gaan we ook daar op in, maar de kern is niet dat het bedrijfsleven te weinig belasting betaalt, maar dat de gewone burger veel te veel betaalt.

We hebben het dan bijvoorbeeld over gas, waar inmiddels 70,5 cent per m³ energiebelasting op wordt geheven, waar dat voor grootverbruikers 22 cent is, of zelfs nog minder. Maar, zult u dan denken, belasting op elektriciteit dan, dat is toch veel minder? Dat klopt op zich wel, is namelijk 13 cent per kWh. Maar.... Als je deze elektriciteit gebruikt voor verwarmen, elektrisch koken bijvoorbeeld of water verwarmen met een elektrische boiler, dan heb je 10 kWh nodig voor de zelfde warmte als 1 m³ gas. Dan is de belasting dus 130 cent voor één “Kubieke-meter” elektriciteit.

Accijnzen op brandstoffen, diesel en benzine met name, zijn al jaren gesprek bij verjaardagen. Stijgingen zijn wat minder dan bij energiebelasting op gas, maar van de honderd euro of meer die je neertelt voor een volle tank, gaat 55 euro naar den Haag. Maar dat wordt veel meer, voor 2025 zijn verhogingen met bijna 25% voorgesteld!

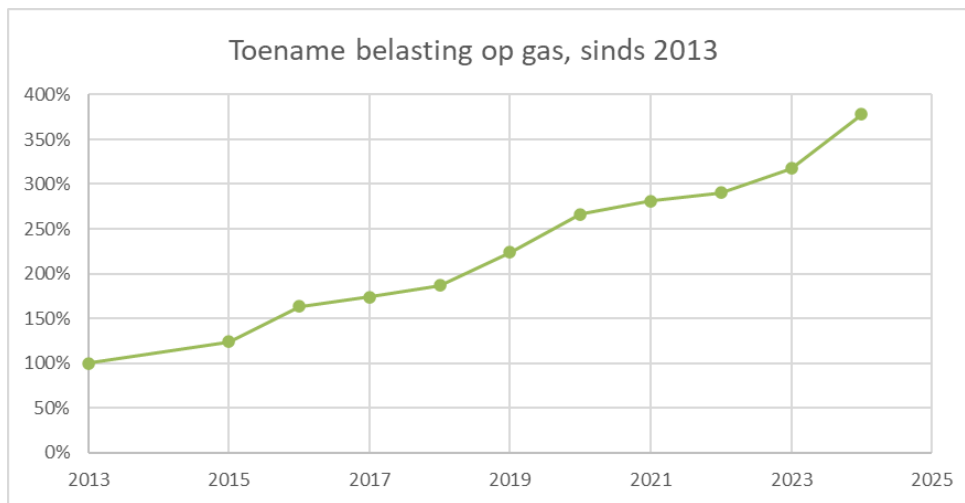
Voor een wat groter gezin, waarbij beide ouders werken en daarvoor een auto nodig hebben, gaat minimaal 275 euro **per maand** aan energiebelasting en accijnzen naar den Haag! Dat is al snel 10% van het “netto besteedbaar inkomen”. Met hoge woonlasten en kosten van levensonderhoud, is dat een misdadig groot bedrag! De belastingtactiek van de regering veroorzaakt voor een belangrijk deel de armoede in Nederland.

Dat niet alleen de brandstoffen belast worden, is te zien aan drinkwater, ook wel leidingwater genoemd. Daarop wordt al jaren belasting geheven (mij is onbekend wat daarvoor de reden is, er zit ook al BTW op), maar ook die belasting is afgelopen paar jaar fors verhoogd...

Inhoudsopgave

Ontwikkeling energiebelasting op gas voor consumenten	2
Energiebelasting op gas – consumenten versus bedrijven	4
Energiebelasting op elektriciteit	6
Accijnzen op brandstoffen	7
Iets anders: belasting op drinkwater	9
Bronnen	10

Ontwikkeling energiebelasting op gas voor consumenten

Jaar	Incl. BTW, in centen
2024	70,5
2023	59,3
2022	54,3
2021	52,5
2020	49,7
2019	41,8
2018	34,9
2017	32,5
2016	30,5
2015	23,1
2013	18,7

Bovenstaande grafiek en tabel laten zien in hoeverre de energiebelasting (van 2017 tot 2022 was dit inclusief ODE, Opslag Duurzame Energie, per 2023 weer afgeschaft) per kubieke meter gas is gestegen sinds 2013. Het steeg van een nog acceptabele waarde van minder dan 19 cent in 2013, naar een exorbitante hoogte van meer dan 70 cent in 2024! Het lijkt wel dat de afname in de aardgasopbrengsten op deze manier moet worden gecompenseerd. Iets wat de overheid natuurlijk nooit zal toegeven.

We moeten hier wel aan toevoegen dat voor aardgas (toch een eerste levensbehoefte zou je zeggen) ook nog het hoge BTW-tarief van 21% geldt. Dus naast de energiebelasting (hierboven getoond inclusief BTW) betaal je nog 21% BTW over het aardgas zelf.

Gelukkig betaalt de consument niet het volle bedrag, er bestaat nog zoiets als de "Korting op energiebelasting", een vast bedrag per huishouden. Dat we desondanks nog een gigantische hoeveelheid energiebelasting betalen met zijn allen heeft de website energievergelijk.nl berekend in een nieuws-artikel van 22 maart: De consumenten betalen gezamenlijk 4,3 miljard euro aan energiebelasting. Wat betaalt een gemiddeld huishouden?

Bij een gemiddeld verbruik van 2.479 kWh elektriciteit en 1.169 m³ aardgas (milieucentraal) komt de energiebelasting van een huishouden in Nederland uit op:

- € 327,23 (voor stroom)
- € 824,15 (voor gas)

Dat brengt de totale energiebelasting op **1.151,38 euro**, inclusief BTW op de energiebelasting.

Hiervan wordt een groot deel kwijtgescholden via de zogenaamde 'vermindering energiebelasting'. Deze bedraagt 631,39 euro per jaar in 2024.

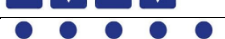
Bij circa 600000 slecht geïsoleerde huurwoningen met energie label F of G is het gasverbruik tot maximaal 2,5 keer hoger dan de gemiddelde verbruiken, als rekenvoorbeeld 2500 m³. Voor zover deze huurders het kunnen opbrengen (Velen kiezen voor de kou) betalen zij per jaar **1700 euro** of meer energiebelasting.

Ontwikkeling van de vermindering energiebelasting:

Wanneer we de belastingkorting aftrekken van de energiebelasting, resulteert dit in een netto energiebelasting van **520 euro** gemiddeld per huishouden. Met in totaal 8,3 miljoen huishoudens levert dit **4,32 miljard euro** aan inkomsten op voor de overheid. Voor een gemiddeld energiecontract, dat in februari is afgesloten, gaat maar liefst 36 procent van de totale kosten op de energierekening uiteindelijk als belasting naar de schatkist. Let op dat dit voor een groot huishouden in een slecht geïsoleerde huurwoning nog een stuk meer kan zijn!

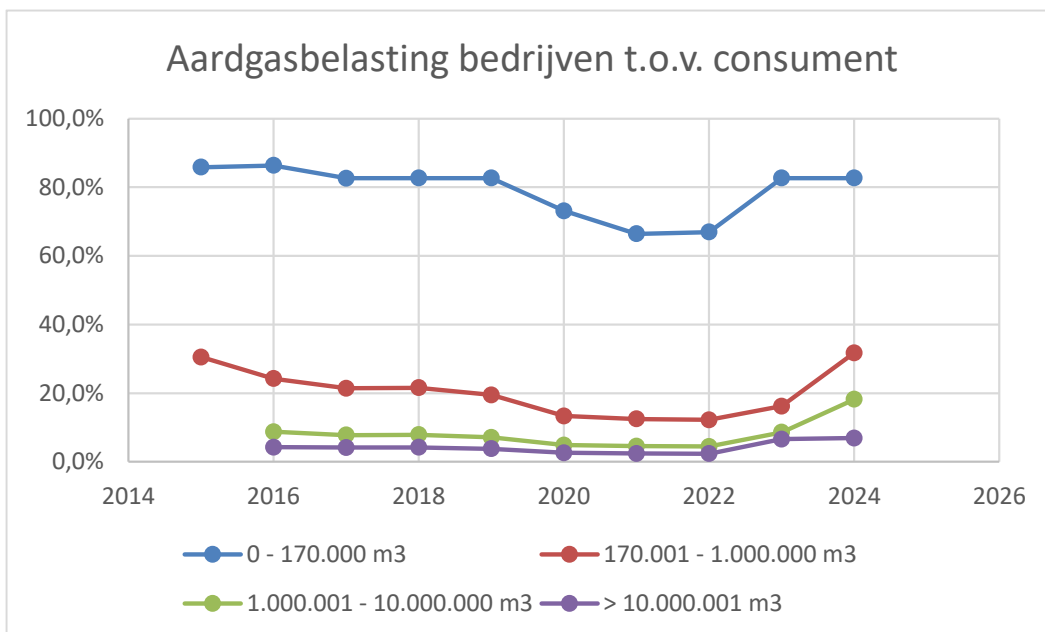
Dit is te zien in onderstaande tabel, waarin ook elektriciteit is opgenomen. Een middelgroot tot groot huishouden betaalt netto veel meer energiebelasting, zelfs meer dan 100 euro per maand voor een groot gezin. Als het inkomen in dat geval slechts modaal is, of wellicht nog minder, ontstaat door deze belasting energiearmoede.

Huishouden	kWh per jaar	m ³ per jaar	Belasting elektriciteit	Belasting gas	Totaal	Aftrek	Totaal Belasting
	1500	1000	197,47	705,44	902,91	631,39	271,52
	2500	1100	329,12	775,99	1105,11	631,39	473,72
	3500	1500	460,77	1058,16	1518,93	631,39	887,54
	4500	1700	592,42	1199,25	1791,67	631,39	1160,28
	5000	1800	658,24	1269,80	1928,04	631,39	1296,65

Energiebelasting op gas – consumenten versus bedrijven

Er wordt veel geprotesteerd, mensen lijmen zich zelfs vast, als het gaat over “fossiele subsidie” aan grote bedrijven. Die subsidie krijgen particulieren nu nooit. En inderdaad, de meest in het oog springende oorsprong van deze “subsidie” is het feit dat bedrijven veel minder energiebelasting betalen per kubieke meter die ze verbruiken. In de tabel en grafiek op de volgende pagina is dit duidelijk te zien; hoe meer aardgas een bedrijf gebruikt, hoe lager het tarief.

	Particulier incl. BTW	0 - 170.000 m ³	170.001 - 1.000.000 m ³	1.000.001 - 10.000.000 m ³	> 10.000.001 m ³
2024	0,705442	0,58301	0,22378	0,12855	0,04886
2023	0,59266	0,4898	0,09621	0,05109	0,03919
2022	0,5425	0,36322	0,06632	0,02417	0,01298
2021	0,52476	0,34856	0,06547	0,02386	0,01281
2020	0,49679	0,36322	0,06632	0,02417	0,01298
2019	0,4181	0,34553	0,08152	0,02973	0,0159
2018	0,34909	0,28851	0,07524	0,02745	0,01475
2017	0,32474	0,26834	0,06955	0,02535	0,01346
2016	0,3045	0,26298	0,07374	0,02667	0,01302
2015	0,2312	0,1985	0,0705		

De grafiek, waarin wat bedrijven betalen is weergegeven als percentage van wat u als particulier betaalt, maakt het nog wel het meest duidelijk: Kleinere bedrijven betalen nog zo'n 80% van wat particulieren betalen, het verschil is feitelijk alleen de BTW die particulieren wel betalen, en die bedrijven weer kunnen terugvragen. Dan is er een gigantisch gat met bedrijven die meer dan 170 duizend kuub verbruiken, die betalen rond de 20%.

Maar, de verschillen worden wel erg groot voor bedrijven die een miljoen kubieke meter of meer aardgas verbruiken (dus minimaal hetzelfde als duizend huishoudens). Zij hebben

jarenlang slechts enkele procenten betaald van wat de consument betaald. Maar; daar is vanaf 2023 wel een stijging te zien.

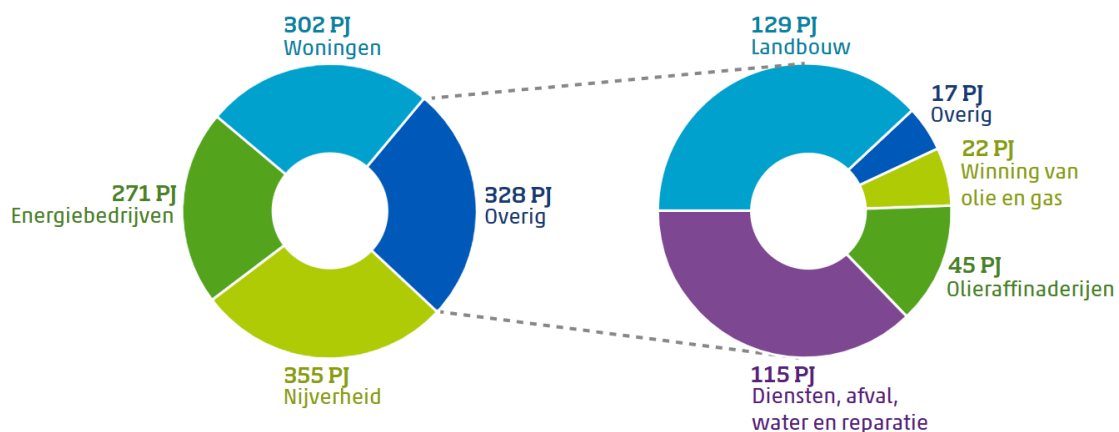
Nu is het op zich een feit dat energie-intensieve industrie (denk aan metaal-smelterijen, glasfabrieken, baksteenfabrieken) snel hun concurrentiepositie zouden verliezen als ze net zoveel zouden betalen als particulieren. Anderzijds hebben bedrijven vaak (niet altijd) de mogelijkheid om middels technologische innovaties het verbruik te verminderen.

In Nederland wordt aardgas op verschillende manieren gebruikt, zowel door particulieren als door de industrie. Laten we eens kijken naar de verdeling (zie ook de volgende bladzijde):

1. **Particulieren (Woningen):** Huishoudens verbruiken ongeveer **16%** van het totale aardgasverbruik in Nederland. Dit omvat verwarming, warm water en koken in huishoudens.
2. **Industrie (Nijverheid):** De industrie, exclusief de energiesector, verbruikt ongeveer **25%** van het totale aardgas. Dit wordt gebruikt in industriële processen, verwarming van bedrijfsgebouwen en andere toepassingen.
3. **Energiecentrales:** Elektriciteitscentrales zijn verantwoordelijk voor een aanzienlijk deel van het aardgasverbruik, ongeveer **25%**. Dit wordt gebruikt voor het opwekken van elektriciteit. Op gas dat wordt gebruikt in energiecentrales wordt overigens in het geheel geen energiebelasting geheven. Maar dan weer wel op de elektriciteit die wordt geproduceerd.
4. **Overige sectoren:** Het resterende deel van het aardgasverbruik is verdeeld over andere sectoren, zoals landbouw, diensten, olieraffinaderijen en winning van olie en gas.

Kortom, terwijl huishoudens een belangrijk deel van het aardgas verbruiken, is de industrie de grootste afnemer, meer dan de helft als we energiecentrales niet meerekenen. Met een toename van de energiebelasting voor bedrijven van 25%, zou dus een reductie in energiebelasting voor particulieren van ca. 50% kunnen worden gerealiseerd. Maar of de overheid die stap durft te zeggen, ze zijn waarschijnlijk te verslaafd aan het innen van zoveel mogelijk belastingen.

Aardgasverbruik in Nederland over 2021 (totaal: 1 256 PJ)

Toelichting op het begrip PJ of Peta Joule

1 Peta joule is 10×10^{15} joule. Dit komt overeen met 31,6 miljoen M^3 aardgas, of 277,8 GWh elektriciteit.

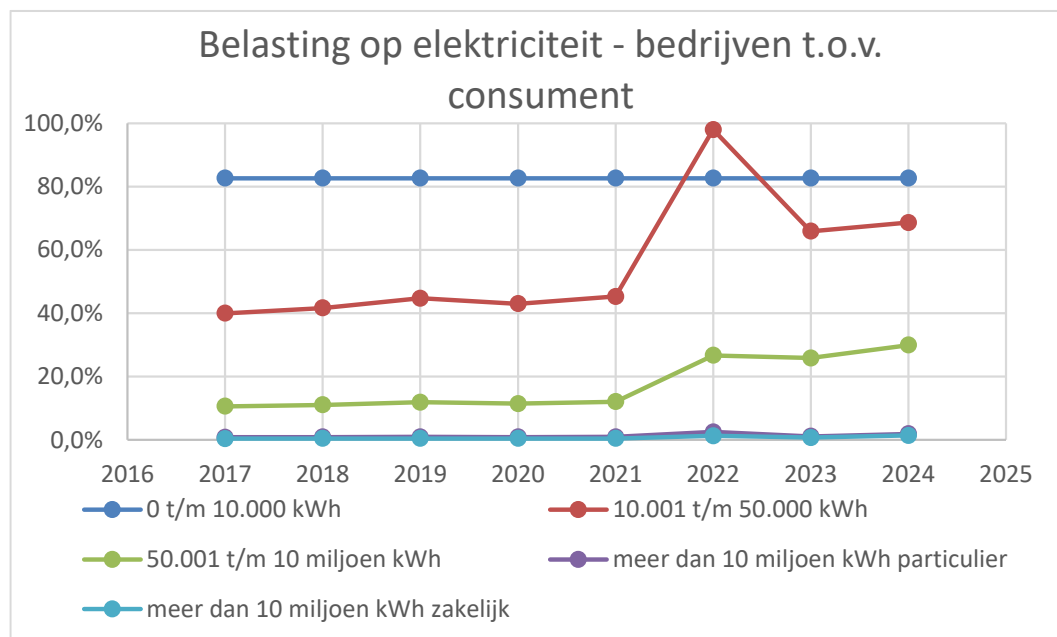
Energiebelasting op elektriciteit

Jaar	Particulier	0 t/m 10.000 kWh	10.001 t/m 50.000 kWh	50.001 t/m 10 miljoen kWh	meer dan 10 miljoen kWh particulier	meer dan 10 miljoen kWh zakelijk
2024	0,131648	0,1088	0,09037	0,03943	0,00254	0,00188
2023	0,1524479	0,12599	0,10046	0,03942	0,00175	0,00115
2022	0,0445159	0,03679	0,04361	0,01189	0,00114	0,00057
2021	0,1140788	0,09428	0,05164	0,01375	0,00113	0,00056
2020	0,118217	0,0977	0,05083	0,01353	0,00111	0,00055
2019	0,1193423	0,09863	0,05337	0,01421	0,00117	0,00058
2018	0,1265418	0,10458	0,05274	0,01404	0,00116	0,00057
2017	0,122573	0,1013	0,04901	0,01305	0,00107	0,00053

In de tabel hierboven is te zien dat de energiebelasting op elektriciteit relatief constant is, zeker als we dat vergelijken met die op aardgas. Voor particulieren ligt het sinds 2017 tussen de 10 en 15 cent, sinds dit jaar weer wat lager omdat de overheid wil dat we overschakelen van gas op elektriciteit (wat nu al problemen oplevert, maar dat is een ander onderwerp). En een extra verlaging in 2022 vanwege de toenmalige energiecrisis door de oorlog in de Oekraïne.

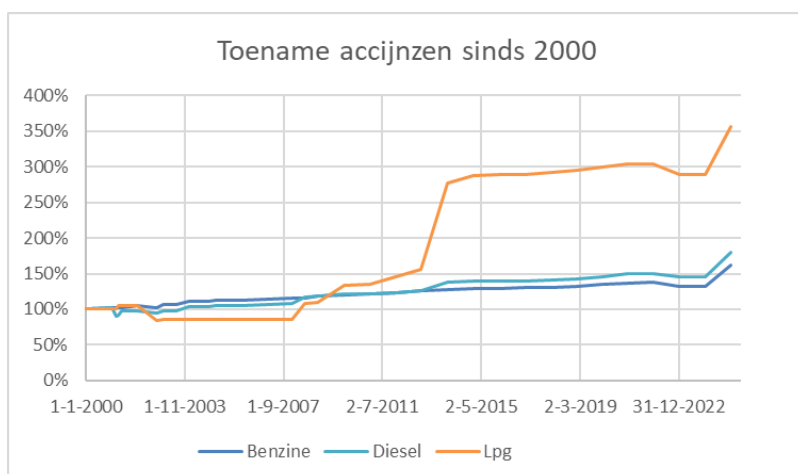
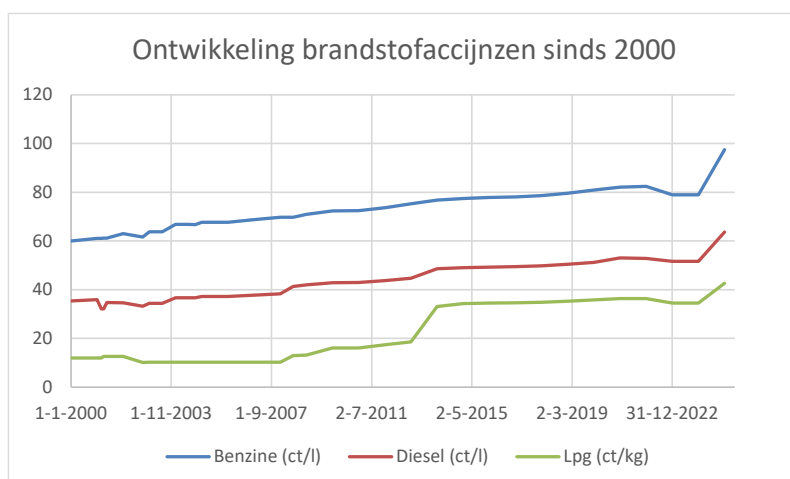
Net als bij aardgas is het zo dat bedrijven minder of heel erg veel minder belasting betalen. Bij de grootste verbruikers is dat minder dan een half procent! Eigenaardigheid hierin is dat er ook een grootverbruikerstarief voor particulieren bestaat (meer dan 10 miljoen kWh per jaar), ik vraag me af welke particulier dat is!

Sinds 2021 is er wel een, geringe, stijging te zien voor de “kleinere” zakelijke verbruikers, van minder dan 10 miljoen kWh per jaar.

Accijnzen op brandstoffen

In de tabel en grafieken wordt de ontwikkeling van de accijnzen getoond, sinds 2000. Vergeleken met energiebelasting op aardgas blijven de verhogingen relatief beperkt. Maar, dat is vooral omdat ze in 2000 al hoog waren. Behalve dan in het geval van LPG, waarvan de accijns bijna verviervoudigd is sinds 2000. En dat terwijl LPG een rest-product is, een afval product dat ontstaat bij het winnings- en raffinageproces van brandstoffen. Om het milieu te sparen, zouden we dat juist moeten gebruiken, en niet extra belasten!

Van 2023 tot 31 december 2024 is de accijns op benzine, diesel en LPG verlaagd om burgers tegemoet te komen in de hoge brandstofkosten. Daarnaast krijgt de brandstofaccijns in 2024 geen inflatiecorrectie.

Voor 2025 staan in de voorjaarsnota 2024 gigantische bedragen, waarmee de uitgestelde verhoging in 2024 dubbel wordt goedge maakt. Dit zijn toenames van 24% ten opzichte van 2023/2024. Let op, dit is nog niet definitief vastgesteld, maar wel gepland.

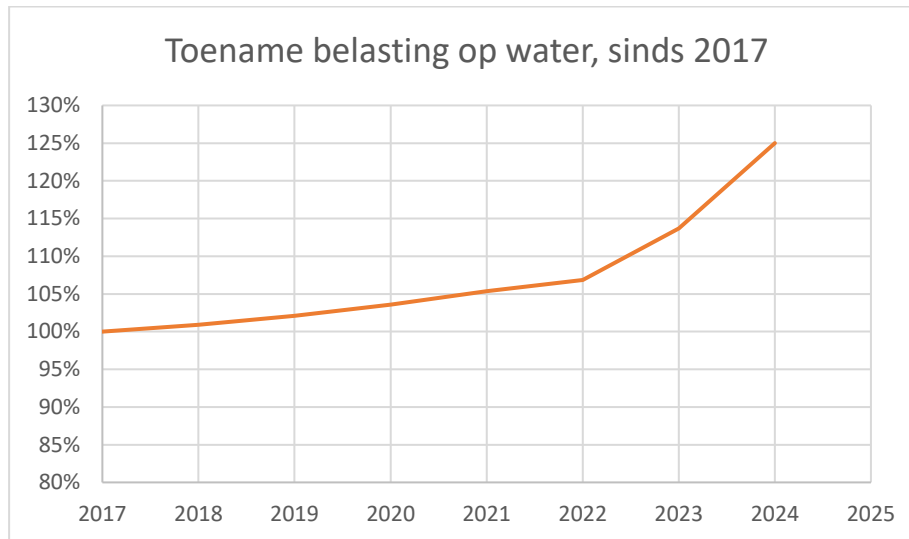
De accijns op benzine bedraagt momenteel 78,9 cent, terwijl de benzine prijs (Euro 95) 2,08 euro is. Let wel dat in die prijs van 2,08 euro, ook 21% BTW is opgenomen, die ook over de accijns geheven wordt. Dat is 36,1 cent BTW. Totaal dus $78,9 + 36,1 = 115$ cent belasting per liter benzine. Dat is meer dan 55% van de prijs die je aan de pomp betaalt!

Vanaf	Benzine (ct/l)	Diesel (ct/l)	Lpg (ct/kg)
1-1-2000	59,932	35,295	11,934
1-1-2001	61,002	35,919	11,963
1-4-2001	61,093	32,141	12,552
1-1-2002	62,968	34,626	12,601
1-1-2003	63,797	34,392	10,170
1-1-2004	66,762	36,696	10,211
1-1-2005	67,628	37,141	10,151
1-1-2006	67,628	37,141	10,151
1-1-2007	68,702	37,727	10,151
1-1-2008	69,724	38,284	10,151
1-7-2008	69,724	41,294	12,950
1-1-2009	70,900	41,986	13,137
1-1-2010	72,298	42,839	16,002
1-1-2011	72,420	42,950	16,094
1-1-2012	73,640	43,670	17,344
1-1-2013	75,250	44,620	18,594
1-1-2014	76,724	48,576	33,017
1-1-2015	77,407	49,006	34,267
1-1-2016	77,790	49,247	34,434
1-1-2017	78,021	49,392	34,535
1-1-2018	78,639	49,781	34,805
1-1-2019	79,573	50,369	35,213
1-1-2020	80,833	51,162	35,764
1-1-2021	82,114	52,968	36,323
1-1-2022	82,400	52,800	36,323
1-1-2023	78,900	51,600	34,500
1-1-2024	78,900	51,600	34,500
1-1-2025*	97,480	63,653	42,620

Wat dit betekent voor een gewoon gezin? Man en vrouw hebben elk een auto, want ze moeten allebei werken. De man een iets grotere auto, hij rijdt 20.000 km/jaar, inclusief een eventuele vakantie. De vrouw werkt wat dichterbij, en rijdt in een wat kleinere auto 10.000 km/jaar. Als de grotere auto 1 op 15 rijdt (dus 15 km voor één liter benzine), en de kleinere auto 1 op 20, is het gezamenlijk verbruik 1833 liter per jaar. Met 1,15 euro per liter belasting, gaat dus meer dan 2100 euro per jaar naar Den Haag. Dat is **175 euro per maand!**

In bovenstaand voorbeeld zijn de auto's relatief modern en zuinig, als de auto's 10 jaar of meer oud zijn, zal het gebruik 1:12 respectievelijk 1:16 zijn. Dan is er totaal 2290 liter benzine nodig, waarvan 2635 euro accijns per jaar naar de overheid gaat. In dat geval **220 euro per maand!**

Iets anders: belasting op drinkwater

Jaar	Tarief per m ³ in euro
2017	0,336
2018	0,339
2019	0,343
2020	0,348
2021	0,354
2022	0,359
2023	0,382
2024	0,420

Zoals in bovenstaande grafiek en tabel te zien is, sinds 2017 werd de belasting op drinkwater regelmatig een beetje verhoogd, een procent per jaar ongeveer. Maar, sinds 2023 schiet de belasting ineens omhoog. Alhoewel, ook in 2014 is het tarief al een keer verdubbeld.

Ik weet niet hoe het u vergaat, maar ik heb nooit gestemd op een partij die verhoging van de belasting op water in zijn programma had staan.

Hoe verhoudt zich de belasting tot de prijs voor drinkwater? U betaalt in 2024 1,13 euro per kubieke meter drinkwater (was 1,03 euro in 2023, is bovendien afhankelijk van de aanbieder), ook is er nog vastrecht wat u betaalt per aansluiting. Bij de prijs per m³ komt dus nog de 0,42 euro belasting. Plus 9% BTW. Totaal meer dan 52 cent belasting, ofwel meer dan 30 procent van wat u aan uw waterleidingbedrijf betaalt. In sommige provincies komt daar nog zo'n 4 cent provinciale grondwaterheffing bij....

Het totaalbedrag valt wel mee, een gemiddeld huishouden verbruikt 195 m³ water, en betaalt daar dus zo'n 100 euro belasting over.

Bedrijven betalen veel minder

Maar; hoe zit dat dan bij bedrijven? Die betalen vrijwel niets. Dit komt door het heffingsplafond van 300 m³. Bedrijven, die vrijwel allemaal méér verbruiken dan die 300 kuub, betalen de BoL (belasting op leidingwater) maar voor een klein beetje van hun werkelijke verbruik, namelijk alleen over die eerste 300 m³. In de Begrotingsafspraken 2014 werd overeengekomen dat de leidingwaterbelasting zou worden verhoogd en dat de maximumgrens van 300 m³ zou vervallen. De staatssecretaris heeft vervolgens besloten af te zien van het afschaffen van het heffingsplafond. Ofwel; plannen waartoe besloten was, zijn niet ten uitvoer gebracht, waardoor de consument te veel betaald, en de (grote) bedrijven vrijwel niets. Afschaffing van het heffingsplafond bij gelijktijdige verlaging van het tarief, zou ervoor zorgen dat de opbrengst (want daar gaat het de overheid uiteindelijk om) hetzelfde blijft of wellicht zelfs toeneemt, maar dat consumenten minder betalen, en bedrijven meer. Bedrijven hebben dan een incentive om zoveel mogelijk te besparen op hun waterverbruik.

Bronnen

<https://www.energievergelijk.nl/nieuws/overheid-haalt-4,3-miljard-euro-aan-energiebelasting-op-waarom-betalen-we-zoveel>

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/overige_belastingen/belastingen_op_milieugrondslag/tarieven_milieubelastingen/tabellen_tarieven_milieubelastingen

<https://nos.nl/artikel/2451040-zorgen-om-slechte-isolatie-huurhuizen-uiteindelijk-wil-je-comfortabel-leven>

<https://www.vattenfall.nl/grootzakelijk/energiebelasting/tarieven/>

<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/aardgasverbruik-nederland-naar-sector-1990-2021>

<https://www.pricewise.nl/duurzame-energie/energie-besparen/energieverbruik/>

<https://nl.m.wikipedia.org/wiki/Brandstofaccijns>

<https://www.autoblog.nl/nieuws/accijns-op-benzine-gaat-naar-bijna-1-euro-per-liter-6874020>

Voorjaarsnota 2024: <https://open.overheid.nl/documenten/654bb63d-69e9-455f-99c4-fde52e3dc390/file>

<https://download.belastingdienst.nl/douane/docs/tarievenlijst-accijns-acc0552z93fd.pdf>

<https://www.waternet.nl/nieuws/2023/november/tarieven-drinkwater-2024-bekend/>

Sterk Consulting Leiden "Rapport Belasting op leidingwater. Verkenning van facts and figures in relatie tot het mogelijk afschaffen van het heffingsplafond." november 2022.

<https://open.overheid.nl/documenten/ronl-9c48705d1a8561a0de1cbece2af8214b25715421/pdf>
